

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Prima causa. Mutus consensus. parag. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

CAPUT V.

De Dissolutione Sponsalium.

AD octo capita reduco causas, ex quibus quæri solet; an dissolvere sponsalia sine culpa quis possit, quas jam suis paragraphis explicandas aggredior.

§. I.

PRIMA CAUSA.

Mutuus Consensus.

Inter Puberes.

1. Sponsalia à puberibus contracta, etiã jurata, licetè dissoluntur mutuo, sed certè libero, & non coacto consensu, quo uterque velit à sponsalibus discedere, idque etiã si in honorem Dei per vorum illa fuerint inita, ut si quis, voto addito, pauperem desponsaverit. Ratio est, quia semper intelligitur factum ejusmodi vorum sub conditione, si altera pars velit, ita S. Thom. & communiter.

2. Quare, si quis ex Sponsis, quamvis cum peccato, recedat à sponsalibus, poterit licetè alter si velit, & ipse ex se, sine officio Judicis, rescilire. Ratio est, quia jam sic sponsalium dissolutio erit ex mutuo consensu, licetè autem hic alter recedat, quia in / Textu mentio dicitur, *Frangenti fidem servanda fides non est.* proponens

3. Dicitur autem recessus à sponsalibus duplici modo exhiberi potest. Primum, explicitè, quando scilicet quis expressis verbis negat, velle ad matrimonium procedere, & de hoc dictum est hæcenus. Potest Secundo implicitè, & interpretativè, quando scilicet, ita se gerit sponsus, ut facto ipso, sponsalia recusare censeatur, & certè etiã tunc poterit relictus abnuere, & sic sponsalia dissolvere.

4. Hoc implicito modo recedit quis, vel ob nimiam dilationem, vel ob professionem in regionem aliam, de quibus sigillarim est disserendum.

Quoad dilationem, qui differt inire matrimonium ultra terminum, qui fortè præfixus fuit (nam si præfixus non fuerit, dicam mox num. 6.) censetur à sponsalibus rescilire.

Ccc

Id,

trimonium, donabo tibi centum, secus nequam donabo.

Respondeo cum necessariã distinctione. Si ejusmodi pactum apponitur causa libidinis, idque constet, illegitimum est, & rejicitur à

lege. Si verò (ut solet communiter fieri) ad sit causa justa, ut si fiat dotis nomine, vel ad compensandam nobilitatem, vel juventutem, vel pulchritudinem, &c. legitimum est, & approbatur Cap. c. de illis. Lege Sanch. e ubi multa habes de hoc pacto, quæ etiã claud. C. de illis, & expendit Castrop. d.

4. Quartum pactum. Tecum contraham, si appositum in cohabitare mecum in meo r. g. oppido, nec alio c. Sanch. l. c. commigrare, promittas. Quid si addatur, sub dif. 33. & pœna solvendi centum? Respondeo, legitimum esse pactum, etiã de habitatione perpetua, d. Castro d. illoque teneri conjuges, sequito Matrimo-

7. de spons. nio, nam voluntariè acceptari potest, & ex p. 10. C. 11. alio capite nullam continet injusitiam. Ita e. Sanch. lib. Sanchez. e. alique. Quare si vir v. g. nollet de- 7. mar. d. in dè pactum observare, non teneretur eum 40. Pont. sequi uxorem, & contra. Pœna autem illa sol- 11. r. 20. vendat, quia non est pœna appositã pro

n. s. Dia- sponsalibus adimplendis, quam supra rejeci- 4. resp. mus, sed pro prædicta habitationis securita- 11. te. Ita Averla. f. Intellige autem semper, modo nõ adit rationabilis causa recedendi: puta

Lym. l. 5. sanitas, capitales inimicitia, & similes, nam 17. 10. p. 3. tunc cum non adit culpa, nec pœnam subire 4. nu. 5. debet conjux recedens, & obligabitur alter

Castrop. l. eum sequi. 1. 1. 5. 2. Hic enascitur sequens difficultas. Petrus, & Berta sponsalia sine ullo ejusmodi pacto contraxerunt, mox Petrus rogat, vel cogit sponsam, ut secum abeat in aliam regionem: obligaturne Sponsa illum sequi?

Respondeo, non obligari, & si Petrus discedat, solvi justè, & licetè sponsalia, etiã jurata à Sponsa posse; quia quamvis uxor, modo g. infra explicando, obligetur sequi virum, non tamen Sponsa Sponsum. Ita Averla. b. Petrus vero peccabit, vel non peccabit, pro ut vera, & sufficiens causa illum excusabit, vel non excusabit ab ejusmodi discessu.

6. Sed quid Juris, si nullo ejusmodi præcedente pacto, inearit Matrimonium, semperne conjuges mutuo se debent sequi alio commigrantes? Respondeo de hac re infra dicam.

Tamburinus de Sacramentis.

Id, quod, ut explicatius habeas fac, sic contracta fuisse sponsalia; *Spondemus intra annum inire matrimonium*, elabatur autem annus, nec alter è Sponsis compareat ad matrimonium celebrandum, inquiri, an statim primo die, immo primâ horâ post annum: iudicâdus hic sit, plus justo differre; atque ad eod licitum sit alteri, recedete, & sponsalia dissolvere.

5. Affirmativè responder cum S. Thoma ex Sacro *a* Textu: ubi cum jubeatur quidam puniri, qui, relictis prioribus spōsalibus, evolavit ad aliud matrimonium, additur, nisi forsitan terminum præfixit, nec per eum stetit, quin ad præfixum terminum matrimonium consummavit. Quam decisionem adeo strictè excipit Coninck. *b* ut etiam si justam causam alter habuerit differendi, adhuc doceat, alterum posse licitè resiliere, & dissolvere sponsalia. Verum nec illam communis opinionis doctrinam indistinctè recipere, nec huic strictæ acceptioni acquiescere; putarè enim Primò, duos, vel tres, (seu certè paucos dies) ubi aliud incommodum non apparet) non afferre dilationem plus justo, quia communiter (nisi aliud expressum ex pacto fuerit, præfixio ejusmodi termini in re nostra, ut in similibus commerciis humanis, non intelligitur cum tanto rigore, ut pauci dies contumacem hominem reddant. Putarem Secundò, contra Coninck. Id multo magis esse, si addatur causa rationabilis differendi; tunc enim æquitas vult, ut relictus non sit adeo rigorosus, ut modicam dilationem habeat pro contumacia. Expenfis ergo, damno, vel molestia, vel periculo incontinentiæ alterius, ac necessitate, qua urgetur, qui differt, & similibus, judicet prudens, an sit notabilis dilatio; & quidem in utroque foro. In dubio autem recurratur ad Judicem modo mox dicendo num. 10.

6. Quod si terminus nullus præfixus est (in quo casu, ut supra diximus, celebrandum est matrimonium, quam primum sine magno incommodo potest, præsertim altero requirente) difficilius est, dignoscere; quantum temporis spatium sit expectandum, ut plus justo longior existimeretur dilatio.

7. Dico nihilominus pari modo, ac dictum est nu. 5. sine, id esse omnibus expensis *d* C. Sicut. dijudicandum; quare licet biennium non censetur nimium à lege, & immo, nec à

quinguentium, quia tunc fortasè ex circumstantiis eo tempore præsentibus ita iudicari potuit, tamen multo minus spatium regulariter sufficiens erit, quod ut dixi, à viro prudenti singula considerante decernatur. Lege Sanc. Layman, Rebellium, Gutteres, aliosque cit. à Castrop. *e*

8. Quoad profectiorem in regionem aliam. Qui ex Sponsis alio commigrat, diuque abest à loco, ubi matrimonium erat contrahendum, renunciare præsumitur, immo factò ipso renunciat sponsalibus; nam propterea alterum à promissione, etiam rata, liberat: qui sic liberatus potest ex se sine Judicis officio, liberè, ad alias Nuptias se convertere.

9. Sed quænam temporis diurnitas ad hoc sufficiet, ut nimirum profectio prædicta ita longa existimeretur, ut contumaciam importer? Respondeo. Lex *f* Civilis significat, non sufficere minus triennio, & alibi *g* non sufficere minus biennio: sed standum est Legi *h* Canonice, & quidem in utroque foro, quæ absolutè concedit Sponsæ, posse dissolvere sponsalia, quando alter Sponsus alio se confert, his verbis: *De illis, qui promittunt se mulieres ducturus, & postea dimittunt terram, se in partes alias transferentes, &c. Liberos erit mulieribus ad altera se Vota transferre.*

10. Verum adhuc urgeo, & inquiri, quod nam tempus requiritur, ut terram quis dimisisse censetur? Respondeo, id, non alio modo, cognosci posse, quam ex iisdem, vel similibus circumstantiis, quas modo diximus nu. 5. In dubio autem recurratur ad Judicem, cujus auctoritate causa dissolventi sponsalia desinatur; & certè prudenter muneri Iudex satisfaciet suo, si absentem Sponsam, vel Sponsam (in hoc enim sunt pares, licet Canones communiter loquantur de maribus, qui facilius alio proficisci solent) per intermuncium, quando potest, moneat, terminumque competentem præferbat, quo elapso, libera pronuncietur Sponsa, vel Sponsus.

Inter Impuberes.

11. Atque hæc de sponsalibus contractis à puberibus. At, si qui impuberes, modo supra explicato, sponsalia iniverint, non possunt, etiam mutuo consensu, ea dissolvere, dum sunt impuberes. Ita desinuit Sacer

Textus.

a Exc. Si-
cui do
sponsal.

b Coninck.
disp. 23.
du. 6. nu.
47.

e L. Si is.
C. de Spōs.
d C. Sicut.
de Spōs.

c Castrop.
1. de Spōs.
p. 23.

f L. 1. C. de
Except.
g L. 1. de
Sponsal.
h Cap. de
illis de
Spons.

a C. de il- Textus. a Ratio autem definitionis fuit, ne in
lis, c. d. eo infirmæ ætatis debili iudicio imprudens
mob. de De- esset mutatio. Quando tamen, quilibet ex ip-
ponsim- sis attingit pubertatem, potest validè, & licitè
pub. Sanc. statim dissentire, & sic dissolvere sponsalia,
si se lib. 1. ita ut, quamvis alter, sive pervenerit, sive non
mat. d. 51. pervenerit ad pubertatem velit in sponsalibus
 persistere, tamen jam dissoluta ea omnino in
 utroque foro sint. Ita deciditur in Textibus
 citatis. Ratio autem Decisionis fuit, quia
 sponsalia impuberum, cum sint irrita in ea de-
 bili ætate, non debent esse adeo firma, ut ad
 eorum dissolutionem, non sufficiat alteru-
 trius dissensus maguro, id est, pubertatis tem-
 pore habitus.

12. Dixi (*statim*) nam secus approbare vi-
 debuntur sponsalia; nisi ducatur excusatio,
 ab inadvertentia, vel ignorantia, vel bona fi-
 de, qua quis credat, se posse ex intervallo dis-
 sentire. Ita Averla b

13. Dixi iterum (*statim*) quod est morali
 modo sumendum; ita ut ejusmodi dissensus
 valide, & licitè exhiberi possit intra tres dies
 ante, vel post pubertatis ætatem, ut idem ibi-
 dem notat: & merito, id enim dicitur in jure
 fieri statim, quod intra triduum fit, (nisi ta-
 men, ut ego interpretor, aliqua urgeat cir-
 cumstantia, vel negotii qualitas contrarium
 perluadeas) ita in jure, illud (*incontinenter*)

L. Fin. de explicatur e triduo, & illud (*illico*) explicatur
Errore infra triduum, ut docent Canonistæ *e in C.*
Advocati. de illis, modo citato, notatque Mandosius, f. di-
d. L. Fin. cens statim aliquod probari, quod infra tres
Cod. de lu- dies probatur.

14. Quid si pubes contraxerit cum impu-
 bere, & Sponsus impubes perveniens ad pu-
 bertatem approbaverit sponsalia, poteritne
 pubes, se solo, dissolvere sponsalia? Respon-
 deo, non posse, quia hæc facultas valendi, se
 solo, ea dissolvere concessa est, dumtaxat impu-
 beri non approbanti sponsalia, quando at-
 tingit pubertatem, ut jam dictum est satis,
 non vero puberi.

15. Quod si sponsalia contracta fuerint
 ante septennium, idque ante usum rationis,
 cum irrita sint ipso jure; nec ullam obliga-
 tionem inducant, nullius consensu indigent,
 ut dissolvantur.

16. Denique, quando dicimus, impu-
 berem, cum pervenerit ad pubertatem, licitè
 resiliere posse à sponsalibus, queri potest,
 an comprehendamus casum, quo impuberes

dicti interpolaverunt suis sponsalibus jura-
 mentum?

17. Respondeo. Sanchez g aliiquæ citati à h g Sanchez. li.
 Castropalao ajunt, non comprehendi, quare i. matr. d.
 tunc non posse eos licitè sine mutuo consen- 51. nu. 22.
 su à promisso matrimonio recedere. Pontius h Cast. d.
 1. de spons.
 1. autem, quem sequitur cum aliis idem Ca-
 stropalaus k allert. comprehenditque aded pu. 17. n. 8
 licitè posse resiliere, ac si juramentum non ad- 1 Pont. li.
 fuisset, id, quod probabile esse, idem Sanchez 12. c. 9. n.
 ingenue faterur. 7.

18. Hanc posteriorem sententiam proba- k Castrop.
 biliorem pronuncio; quia jus, l in quo funda- n. 9.
 tur sententia prior id clarè non decernit, & ex l C. Ex lit.
 alia parte, alibi dictum est, & omnes ex aliis de Spons.
 juribus m docent, juramentum sequi natu- m C. Quæ-
 ram actus, cui adhæret, nisi a jure contrarium admedium
 dispositum fuerit. Cum ergo sponsalia impu- de jure su-
 berum sint irritabilia, etiam per unum ex rando L.
 sponsis, qui pubertatem attingit, ejusmodi fin. C. de
 etiam erit juramentum illis adhærens. non nu-
 merat pec.

§. II.

SECUNDA CAUSA.

Religionis ingressus.

Ubi

DE EIUSDEM VOTO.

1. **H**ic, alterum est certum, sub controver-
 sia alterum. Certum est n dissolvi rite, n Defini-
 & licitè sponsalia per solemnem professio- tur c. 2. de
 nem Religiosam, sicuti, ut infra dicemus, ma- Convers.
 trimonium ratum. Et ratio valde congrua est, conjugat.
 quia debuit cuique relicta qui facultas assumē- o G. Hur.
 di statum Religiosum, qui singularem conti- dis. 2. de
 ner status Excellentiam. Idem ergo erit, ut matr. diff.
 notat G. Hur. o per vota biennii Societatis 6. in itto.
 Iesu, quæ verum Religiosum efficiant, & p Bull.
 post Bullam p Gregorii XIII. irritant Matri- Greg. xiii.
 monium, quod forte post illa contraheretur. Ascenden-
 non autem per ea biennii vota dirimi matri- te Domie.
 monium ratum, quamvis hoc dirimatur à so- no.
 lemnii Professione, infra explicabimus Tract.
 7. c. 6. §. 2.

2. Quid si præ dictis sponsalibus additum
 fuit juramentum? Respondeo. Idem fore
 dicendum, quia, ut modo diximus, juramen-
 tum sequitur naturam actus, cui adhæret, &
 Ccc 2 ita te-